

ת"פ 14630/02/13 - מדינת ישראל נגד אדם דניאל

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 14630-02-13 מדינת ישראל נ' דניאל
ת"פ 44744-01-12 מדינת ישראל נ' דניאל ואח'

בפני המאשימה כב' השופט ירון מינטקביץ
מדינת ישראל ע"י עו"ד בריג'ט ויטאלי מפרקליטות מחוז ירושלים
נגד הנאשם אדם דניאל ע"י עו"ד ארז בר צבי

החלטה

רקע

הנאשם הורשע, על פי הודאתו, בעבירה של התבטאות גזענית בארוע ספורט וכן צירף תיק נוסף, ת"פ 44744-01-12, בו הורשע בעבירות של גניבה והסגת גבול.

על פי עובדות כתב האשום הראשון, בסמוך לתחילת שנת 2013 הצטרפו לקבוצת הכדורגל בית"ר ירושלים שני שחקנים חדשים, מוסלמים ממוצא צ'צ'ני. ביום 31.1.13 בסמוך לשעה 10:00 נערך במגרש האימונים של הקבוצה, אימון ראשון בו היו אמורים להשתתף שני השחקנים. בסמוך לתחילת האימון, הגיע הנאשם למגרש יחד עם קבוצה של כעשרים אוהדים של הקבוצה, על מנת להתנגד לצירופם של השחקנים, וזאת בשל היותם מוסלמים. הנאשם וחבריו קראו קריאות גנאי נגד בעלי הקבוצה, מאמנה והשחקנים החדשים.

הנאשם הגיע למגרש, כשהוא לובש חולצה ועליה ציור של ילד מטיל מימיו על ראש כרות ושורת דם עטוף טורבן ולצדו הכיתובים "מוחמד מת 100% אנטי".

בנוסף נשא הנאשם כרזה עליה נכתב: "בטל הדבר בטל אהבה! גם 70 שנות מאסר לא ישנו את דעתי!" ולצדה תמונתו של שחקן לשעבר של הקבוצה ותחתיה נכתב: "נדאללהמגנירושליםלשעברבריאיוןמיוחד: "לאמציעלמוסלמי להגיעלבית"ר, הקיצוניםלאישתנו"

בשל כל אלה הורשע הנאשם בעבירה של התבטאות גזענית בארוע ספורט.

על פי עובדות כתב האשום השני (ת"פ 44744-01-12), ביום 2.10.11 בסמוך לשעה 11:00 נכנס הנאשם יחד עם אחר למוסד חינוכי בעיר מעלה אדומים והשניים פרקו דלת מתכת ונשאו אותה מהמקום, לשם מכירתה לסוחר מתכות.

בשל כך הורשע הנאשם בעבירות של הסגת גבול וגניבה.

טעוני הצדדים

ב"כ המאשימה עתרה להשית על הנאשם עונש של מאסר שירוצה בעבודות שירות. בטעונה שמה דגש על חומרת העבירה של קריאה גזענית בארוע ספורט, על הצורך להלחם בגזענות ועל החשש שעבירות אלו יביאו גם לארועי אלימות. כן התייחסה לחומרת עבירות הרכוש אותן עבר הנאשם. במסגרת טעונה הגישה את צילומי החולצה והכרזה נושאות הכיתובים הגזעניים (סומנו במ/1)

ב"כ המאשימה הודתה בהגינותה, כי בתי משפט אינם גוזרים ענשים כפי שעתרה, אך לטענתה המתחם ההולם את העבירה נע בין מאסר לרצוי בעבודות שירות למאסר קצר ממש.

ב"כ הנאשם שם דגש על נסיבותיו האישיות של הנאשם, כפי שעלו מתסקיר שירות המבחן וממכתב אותו ערכה גב' שרון פרידמן, המטפלת בנאשם מטעם שירותי הרווחה (סומן במ/2) וכן העיד את הגב' פרידמן. כן התייחס ב"כ הנאשם לכך שרמת הענישה הנוהגת נמוכה בהרבה מעמדת המאשימה.

לאור כל אלה עתר לבטל הרשעת הנאשם ולהסתפק בהשתת של"צ.

מתחם העונש ההולם - איסור קריאות גזעניות

אין צורך להכביר מלים על הכיעור והחומרה שבעבירה בה הורשע הנאשם. אחד הערכים החשובים בספורט - ובכלל - הוא ערך השוויון. על המגרש כולם שווים, ואדם נמדד על פי כישוריו, לא על פי צבע עורו, מוצאו, אמונתו הדתית או נטייתו המינית. הספורט אמור לאחד בין בני אדם וליצור שפה משותפת, ולא לפלג ביניהם. כמו כן הספורט הוא מנוף לשנוי חברתי ומתן הזדמנות שווה לבני קבוצות שונות להשתלב בחברה - וניתן למצוא לכך דוגמאות רבות, הידועה שבהן היא ג'סי אוונס, האתלט האפריקאי-אמריקאי אשר זכה בארבע מדליות זהב אולימפיות במשחקים שהתקיימו בשנת 1936 בברלין, בירתה של גרמניה הנאצית.

תופעה מכוערת זו, של התבטאויות גזעניות חותרת תחת כל הערכים אותם בא הספורט לקדם והיא היפוכה של הרוח הספורטיבית. לאור זאת, קיימת חשיבות רבה לאכוף את הוראות הדין ביחס לאיסור ההתבטאויות. עם זאת, ענישה לבדה לא תמגר התופעה. גזענות היא מחלה, וענישה מחמירה לא תרפא אותה, אלא תצמצם (אולי) חלק מן התסמינים לה. בשונה מתחומי עבריינות אחרים, דוקא עבירה זו מצדיקה לעשות מאמץ ולמצוא דרכי ענישה אשר הדגש בהן הוא שיקומי או חינוכי. זאת כמובן במסגרת מכלול שיקולי הענישה ולא כשיקול יחיד.

ישנם מספר שיקולים רלוונטיים אותם צריך בית משפט לשקול בקביעת מתחם העונש בעבירה זו:

אופיין של ההתבטאויות: יש להבחין בין התבטאויות שיש בהן קריאה לאלימות, בין כלפי מגזר בין כלפי יחידים ובין התבטאויות הנעדרות מימד זה.

תכנון מוקדם של ההתבטאויות: יש להבחין בין עבריינים המניפים שלטים או לובשים בגדים ועליהם התבטאויות גזעניות, אשר הוכנו מראש, או משתמשים בצידוד הגברה, ובין אנשים הקוראים קריאות גזעניות בקהל, דבר היכול להתפרש גם כהסחפות אחרי אחרים ללא תכנון מוקדם.

מקום העבירה: יש להבחין בין התבטאויות בתוך מגרש ספורט מול קהל ובין קריאות מחוץ למגרש.

זמן העבירה: יש להבחין בין התבטאויות בזמן משחק מול קהל ובין קריאות בזמן אימון.

שיקול רלוונטי נוסף הוא, העובדה שמדובר בעבירה אשר נחקקה לפני זמן לא רב ואכיפתה אינה מושרשת עדיין. לאור זאת בשלב הראשון לאכיפה יש להשית ענשים מתונים יותר, ולא לחרוש ההלכה על גבם של הנאשמים הראשונים. במיוחד דברים אמורים לאור העובדה כי עבירה זו אוסרת התנהגות, אשר חרף כיעורה והפסול המוסרי והערכי שבה, קודם לחקיקת חוק איסור אלימות בספורט, תשס"ח-2008 לא היתה בגדר עבירה פלילית.

מבלי להקל ראש בעבירה אותה עבר הנאשם, היא נמצאת ברף הנמוך במדרג הפנימי של האיסור על קריאות גזעניות: הנאשם עמד מחוץ למגרש אימונים, הכיתובים הגזעניים והאיור שעל חולצתו, עם כל הכיעור שבהם, אינם מעודדים אלימות או פגיעה באיש. הנתון המחמיר היחיד ביחס עבירה אותה עבר הנאשם (מבחינת המדרג הפנימי אותו פרטתי למעלה) הוא התכנון המוקדם המתבטא בהכנת החולצה והכרזה מראש.

לאור כל אלה, מתחם העונש ההולם את העבירה נע בין מאסר מותנה ושל"צ ועד מאסר קצר בעבודות שירות.

מתחם העונש ההולם - הסגת גבול וגניבה

הנאשם וחברו נכנסו למתחם של מוסד חינוכי ופרקו דלת לשם מכירת כפסולת מתכת.

המאשימה באותו התיק הגיעה עם הנאשם השני להסדר טעון, במסגרתו הושתו עליו עונשים של מאסר מותנה בגין כל עבירת רכוש ופיצוי בסך 400 ש"ח למוסד החינוכי. מטעוני הצדדים באותו תיק, בפני כב' הש' ח. לומפ עולה, כי המקום נראה נטוש. עוד עלה, כי לנאשם השני היו הרשעות קודמות.

שני הצדדים לא התייחסו לענין זה בטעוניהם, חרף הרלוונטיות הברורה שלו לענייננו - וחבל שכך. התקשיתי להבין מדוע טענה ב"כ המאשימה למתחם עונש הולם, אשר הרף הנמוך לו חמור יותר מאשר העונש אשר נגזר בהסכמה על הנאשם השני באותו תיק, אשר לחובתו עבר פלילי.

מכל מקום, מתחם העונש ההולם את העבירה מושא אשום זה הוא בין מאסר מותנה וקנס ועד מאסר קצר לריצוי בפועל.

נסיבות אשר אינן קשורות לעבירה.

הנאשם יליד 1989. אין לחובתו הרשעות קודמות.

מתסקיר שירות המבחן עולה, כי הנאשם גדל במשפחה רב בעייתית, הסובלת מקשיים כלכליים ותפקוד לא הולם של שני ההורים. בשל כך הנאשם מצא מפלט בהשתייכות לקבוצת אוהדי בית"ר הנקראת "לה פמיליה" במסגרת עבר את עברת ההתבטאות הגזענית.

להערכת השירות, הרקע לעבירות הגזענות הוא משבר זהות של הנאשם, הנובע מכך שאביו ערבי ואמו יהודיה. ממכתבה של גב' פרידמן (במ/1) עולה, כי הנאשם סבל מיחס מפלה וגזעני כלפיו בשל מוצאו של אביו לאורך ילדותו ונערותו. עוד עולה מהמכתב ומעדותה של גב' פרידמן, כי הנאשם עושה מאמצים ניכרים בשנים האחרונות לשקם עצמו ולבנות חייו מחדש, חרף הקשיים האובייקטיביים העומדים בדרכו. בין היתר עבר קורס בבישול וכיום עובד ומתפקד בצורה

נורמטיבית.

מן התסקיר עולה, כי הנאשם מקבל אחריות להתנהגותו ולמעשיו, מפנים את הפסול שבהם ומביע עליהם חרטה מלאה וכנה. כן עולה, כי הנאשם ניתק הקשר עם קבוצת האוהדים "לה פמיליה" וכיום נמצא בקשר זוגי עם צעירה נורמטיבית התומכת בו והשניים אף שוקלים להנשא. כיום הנאשם נמצא במסלול חיובי והוא פועל לשקם חיו ולחיות חיים יצרניים.

המלצת שירות המבחן היא להשית על הנאשם של"צ וצו מבחן.

דין והכרעה

לאור האמור למעלה, באיזון שבין חומרת הנמוכה יחסית של העבירות בהן הורשע הנאשם אל מול נסיבותיו האישיות והמסלול אותו עבר, נראה לי כי באופן מובהק יש להעדיף את האינטרס השיקומי על פני שיקולי הענישה האחרים ולחרוג בעניינו של הנאשם ממתחם העונש ההולם.

אעיר, ביחס לעבירת הקריאות הגזעניות, כי הנאשם עצמו נפל קרבן לגזענות והעבירה אותה עבר נובעת מכך. ברור כי אין הדבר מצדיק מעשיו של הנאשם, אך יש בכך להצדיק התחשבות בו והבנה לרקע העבירות.

לאור אלה, ראיתי לבטל הרשעת הנאשם ולהשית עליו של"צ וצו מבחן.

אני ער לכך, ששירות המבחן לא התייחס בתסקיר לענין ההרשעה. עם זאת, נתוניו האישיים של הנאשם נפרסו בפני במלואם. מדובר באדם צעיר, הנמצא בראשית דרכו, אשר סיים עשר שנות לימוד בלבד ולא ברור האם רכש מקצוע. ברור, כי לא עומדות בפני הנאשם אפשרויות תעסוקה רבות ומגוונות וכי הרשעה תקשה עליו מן הבחינה התעסוקתית ותחסום בפניו דלתות רבות, באופן שהפגיעה בנאשם אינה עומדת ביחס למעשיו.

מתסקיר שירות המבחן ומעדותה של גב' פרידמן עולה, כי חרף נתוני הפתיחה הקשים, עושה הנאשם מאמצים כבירים לשקם עצמו ולחיות חיים יצרניים ונורמטיביים ועל בית המשפט לעודדו בדרכו ולהעביר לו מסר, כי יש שכר למאמציו.

לפיכך מבטל הרשעת הנאשם ומטיל עליו האמצעים הבאים:

- א. מאתיים שעות של"צ. שירות המבחן יגיש תכנית של"צ עד ליום 1.6.14 וינתן צו ללא דין.
- ב. פיצוי למתלונן מת"פ 44744-01-12 בסך 400 ש"ח. הסכום ישולם עד ליום 15.5.14. המאשימה תעביר פרטי המתלונן עד ליום 15.5.14.
- ג. צו מבחן למשך שנה. המבחן יהיה בפיקוח שירות המבחן ללא צורך בצו שיפוטי נוסף.

הנאשם מוזהר, כי אם לא יבצע השל"צ כנדרש או לא יעמוד במבחן, הוא צפוי לגזירת דינו מחדש.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים תוך 45 יום.

ניתנה היום, כ"ז ניסן תשע"ד, 27 אפריל 2014, במעמד
הצדדים.